

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accomodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam abundè
suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Feria Tertia. De Beatis, Coeli Incolis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56277)

tes, intelligamus postea statum illius gloria tanto melius effectum, quanto luteus testis aurum est melius.

1. Reg. 10.

Allegoriam iam producamus. Regina Saba quamprimum vt Salomonis palatium ingressa, eiusdem decus & pulchritudinem, atriorum cubiculorumq; venustatem & capacitatem, seruatorum vestes, mores, ordinem & modestiam conspexit, e quibus omnibus de interiori splendore, deque Principum moribus & elegancia diiudicare potuit, admirans in terram corruit, & non mansit in ea spiritus. Ad eundem modum anima, dum mundi huius palatium extrinsecus conspicit, eiusq; creaturarum pulchritudinem contempletur, simulq; cogitatione ad interius cœli atrium transcendit, cœlestiumque Principum Angelorum scilicet & Beatorum, nobilitatem & splendorem considerat, an non præ admiratione in extasim rapta animi deliquium patietur?

Psal. 98.

Eia agite igitur, Auditores, locum hunc in mente gerite, præ oculis semper habetote semper animo ille in sculptus maneat, agite, oculos cordis in altum interdum attollite, & cum Psalmista admirantes exclamate, *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Locum hunc eiusq; magnificentiam semper recordemini, ac nunquam mente deponite; nam tantum recordatio illius emolumentum, & obliuio detrimentum affert, vt nunquam à via mandatorum Dei qui eadem cogitat, possit deflectere. vnde bene Sapiens, *Recordare nouissimam tua, & in æternum non peccabis.*

Eccl. 7.

Ita porro mihi persuadeo, ardentissime animarum sponse, quis enim vitis indulgeat, aut à virtutis semita deflectat, cum per peccatum cœlestis gloriæ discrimen incurrat? Profecto, de me vt loquar, Domine, ita me eiusdem gloriæ & dignitas transuersum agit, vt quamuis vniuersum mundum lucrari queam, & imperium orbis instar Alexandri, obtinere, imo mille mundos acquirere, modo peccato consensus præbeam, hodie firmiter proponam, numquam huiusmodi facinus admittere, ne forte iure meo excidam, hæreditate cœlesti, quam exspecto, quamq; filius eius sanguine ac cruce nobis sua acqui-

suit, in æternum priuer. Omnium itaq; potius iactura fiat, quam cœli, loci illius incundissimi altissimi, in summo mundi cardine constituti, ac proinde nobilissimi, omniumque locorum in rerum natura existentium præstantissimi, loci quem palatium diuinæ maiestatis tuæ, in domicilium Angelorum, in sanctarum animarum receptacula, deligisti. Valeat mundus, valeant eius ineptiæ ac nugæ, valeat eius fucus & splendor vitreus, viuat cœlum, viuat requies illa suauissima, viuat in anima illius perennis memoria, memoria inquam domicili, voluptate & deliciis redundantis. Viuat deniq; locus æternæ beatitudinis, ad quam nos perducere dignetur Pater & Filius, ac Spiritus sanctus, Amen.

FERIA TERTIA.

DE BEATIS, COELI INCOLIS.

Partitio.

1. De felicitate beatorum.
2. De Sanctorum aternitate.
3. An eadem sit aut dispar gloria Sanctorum.
4. De Anreola Sanctorum.

Memorare nouissima tua, ac beatitudinem imprimis sanctorum cœlo receptorum, & in æternum non peccabis, Eccles. 7.

FIGVRA.

Aquila illa Euangelica Ioannes, quæ inter omnes, tam sublime euolauit, vt diuinæ essentia solem quam proxime conspexerit, vidisse se se in Apocalypsi ait, magnam hominum turbam, quam nemo dinumerare poterat, ex omni natione, populo, tribu, lingua, loco collectam stantem ante thronum & agnum, albis vestibus indutam, palmas manibus gestantem, laudemque Deo & hymnos concinnentem. Cum mystici huius emblematis sensum inuestigare, beatam

Apoc. 7.

beatam Beatorum sortem hic ad oculum exprimi perspexi, & per turbam illam omnes Sanctos ex omni natione & populo congregatos, albis innocentiae vestibus indutos, palmasque in victoriae signum manibus gestantes designari, qui ante thronum diuinæ maiestatis consistentes, iucundissimos assidue hymnos Deo Opr. Max. sine fine concinunt, & harmoniam edunt suavissimam. Larius hoc vobis hodierna die deducere est animus, modo solita S. Spiritus aura afflert, & virgo Deipara intercedendo apud filium & agnum non desit. Quocirca Angelicam illi salutationem offeramus.

AUE MARIA.

I. Potentissimus ille Israelitarum Rex, Judæorum Hercules, Philisthæorum terror, celeberrimus Ecclesiæ Prophetes Dauid, cū diuina in hominum genus collata beneficia, interea dum adhuc in teris agerent, secum perpenderet, admirans exclamat: *Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra! Quid est homo, quod memorer es eius, aut filius hominis quoniam visitas eum? Omnia subiecisti sub pedibus eius.* Annon enim ingentis amoris testimonium est, quod homo statim à suæ creationis primordio rex à Deo fuerit constitutus, imperiumque in pisces maris, in volueres cœli, inque omnia terræ animalia obtinuerit, & pedibus eius subiecta sint: cœlum quoque & elementa, terra & orbis ob vnicum hominem condita, vt iisdem frueretur, recrearetur, & dominaretur.

Verum enimvero, si pius ille princeps tantopere admiratus est, quod in orbis creatione in hominis gratiam peractum est, quādo nimirum omnium rerum dominium in eum est collatum, quid dixisset fecissetque, si, quæ Deus in gloriam Sanctorum, & ad Beatitudinem electorum complendam præstitit, considerasset: hic scilicet pleno ore exclamasset: *Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum, & affectus erga hominem incredibilis! cum, vel semel tantum hoc perpensens, obstupescendo alud nihil dixerit, quā Mirabilia Deus in Sanctis suis. Quasi dixisset:*

Mirabilem quidem se in hominis creatione Deus reddidit, & deinde in eiusdem redemptione multo mirabiliorem, maxime tamen beatitudine quam eidem præparauit. Occasionem sc. hominibus dedit, sed vt admirarentur cum vniuersam hanc rerum machinam condidit, elementa suo quæque loco disposuit, vêtis alas addidit, Oceani fluctus cōpessit & composuit, montes ad aprauit, valles depressit, arboribus radices, Esse mineralibus, vitam animalibus, hominibus vero intelligentiam attribuit, ac præsertim cū Sanctis gloriam sempiternam præparauit.

Hic nempe insignes Veteris Testamenti figuræ complentur. Tunc scilicet diues ille Rex Ezechias potentiae ac magnitudinis suæ thesauros referendo eosdem legatis Babylonis, id est, hominibus, Babylone, id est, mundo profectis, ostendit ac communicat. Tunc maximus ille Monarcha Assuerus, qui non centum viginti septem, ab India vsque in Æthiopiā, sed ab vno polo ad alterū, & quatuor mundi cardinibus imperat, quo magnificentiam suam demonstraret, splendidum æternæ beatitudinis epulum optimatibus regi, id est, Angelis, & subditis, nō modo, qui in Susis, sed, qui in magna mundi ciuitate commorantur præparat. o epulum vere regium ac laurum! quod iam à quinque annorum millibus durat, & non ablumitur.

Tunc quoque Joseph, quamuis male olim à fratribus; nobis, inquam, habitus, totius Ægypti mundi huius Princeps ac Dominus constitutus, Jacobi filiis, fame & inedia oppressis, gloriæ horrea aperiet, beatitudinisque æterno grano saturabit, Josephi Patriarchæ verba idētidem repetens: *Imple saccos, id est, Gen. 44. capacitates, animæ & corporis Sanctorum meorū frumento, gloriæ & felicitatis, quantum possunt capere, id est, vnicuique iuxta merita: illæ quidem figuræ, iam etiam parabolas producam.*

Tunc etiam benignus ille paterfamilias humaniter & clementer filios illos prodigos, paterna olim domo egressos, & tandem; omni, gratiarum & charissimarum substantia consumpta, è peregrina illa mundi regione, in qua dudum errauerant, per diuturnam penitentiam reuerentes, recipiet, amplectetur, fo-

Luc 15.

uebit, stringet, magnoque affectu exosculabitur, dicens: *Cito proferte isto am primam, & induite illos, & date annulum in manibus eorum, & calcamenta in pedibus eorum, stolam nempe immortalitatis, vestimenta gloriæ, annulum æternitatis, & calcamenta certitudinis.*

Matth. 22.

Tunc homo ille rex, qui nuptias filio suo in cœlorum habitaculo parauit, dicit electis, qui iam inde a primordio mundi, per æternam prædestinationem, ad eandem intitati erant. *Omnia sunt parata, tauri mei occisi sunt, venite ad nuptias; numerus electorum completus est, martyres occisi, nihil restat aliud quam ut intretis, & epulo reficiamini. Tunc clamabitur, quod olim clamabat in Canticis Sponsa: Bibite amici, & inebriamini charissimi; bibite calicem æternæ felicitatis, vos martyres, Apostoli, & quotquot me olim ex animo dilexistis, bibite ut tandem inebriemini.* Aliquid hic insinuat Psalmista, dicitur:

Cant. 5.

Inebriamini ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis illos. An non igitur Deus hic se penitus admirabilem reddit? An non hæc Sanctorum gloria vobis incredibilis videtur? an non eorum sortem beatissimam prædicabitur.

Psal. 35.

Scriptura Sacra cum electorum sortem describeret, reges eos vocat & coronas capite gestantes. Ita namque in Apocalypsi legitur: *In circuitu sedis sedilia viginti quatuor, & super thronos viginti quatuor seniores, sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum corona aurea.* Scio per Seniores hos, &

Apo. 4.

Lib. 1. reg. 9.

ecclesiastas à Gregorio Magno intelligi; sed Glossa ordinaria, Richardus de S. Victore, Rupertus, alique de illustrioribus Sanctis verba eadem accipiunt, tam de noui quam de veteri Testamēti, quales sunt duodecim Patriarchæ & duodecim Apostoli, qui pariter numerum vigesimum quartum conficiunt: Equidem de omnibus, Beatis in genere intelligo quia numerus duodenarius, plurimum in Sacris libris, velis ipse duplicatus, vicissim quartus pro vniuersitate accipitur: describuntur autem ut senes, quo eorum ætas, fortisq; eorum perpetuitas designetur. O quænam ætas, quænam felicitas, equæ beatitudo! nondum igitur vobiscum quam ingens eadem sit, imaginamini?

Ceterum ex bonitate & liberalitate, quæ in hac vita diuina erga nos maiestas, tum remunerandis iustorum meritis, tum in compensandis virtutibus moralibus impiorum ostendit, Beatorum gloria & mercedis eorum amplitudo colligi potest. Si enim tantam in hac lachrymarum valle munificentiam ac largitatem declarat, quam ampla esse debet merces, quum in cœlo electis præparauit! Ita nempe argumentatur Augustinus in Soliloquiis: *Si me Domine pro hoc corpore ignobili & corruptibili tam magna & innumera beneficia prestas, à cœlo & ab aere, à terra & à mari, à luce & à tenebris, ventis & pluuiis, qualis, quæso, & quam magna & innumerabilia erunt illa bona, quæ præparasti diligentibus te in illa cœlesti patria, & ibi videbimus facie ad faciem: Si tanta nobis factus in carcere, quid ages in palatio: Si tanta solatia in hac dielachrymarum, quanta conferes in die nuptiarum.* O vere diuina ac plane: cœlestis meditatio!

Similem propemodum habet in paraphra. Dei erga si Psalmi 83. *Bona cogitato & considerare, fratres, quæ dat Deus peccatoribus, & hinc intelligi. liberalitas. geis, quæ seruet seruis suis fidelibus: blasphemantibus eum quo idem, dat cœlum & terram, dat fontes, fructus, copias, ubertatem, qui talia peccatoribus dat, quid enim putas seruare fidelibus suis? Nec solus Augustinus ex rebus inferioribus superiorum dignitatem, Beatorumque felicitatem, ex viuentium sorte dimensus est: sed & Fulgentius, Episcopus Ruspensis, referente Surio, die 1. Ianuarij, cum in Atianorum persecutione Romam venisset, Senatorum amplitudinem maiestatemque, populi multitudinem, antiquorum marmorum decas, pyramidum antiquitatem, Amphitheatri splendorem, opumque ac luxus affluentiam esset contemplatus, ad se mox reuersus, dicere cœpit adstantibus: *Quam speciosa potest esse Ierusalem cœlestis, si sic fulgor Roma terrestris, & si in hoc saculo datur tam honoris dignitas diligentibus vanitatem, qualis honor & gloria præstabitur sanctis diligentibus veritatem? An non præclara vobis hæcce videtur ratio?**

S. Procopius Gazensium Episcopus, cum Tom. 3. in vita S. Procopij. S. Procopius Constantinopolim venisset, eo tempore quo Theodosius iunior Imp. ad beatitudinem

S. Fulgentij dictum.

mum

num portabatur, & pompam magnificentiamque imperialem, quæ tum peragebatur, vidisset, dicere cœpit: *Si ea quæ paulo post euangeliſunt, tantam habent gloriam, quanto magis celeſtia, quæ parata ſunt Sanctis Dei.* Tanta namque eadem ſunt, Beatorumq; cœlo perfruendum ſors adeo læta & tœrix, ut ſicam ſemper ob oculos haberemus nunquam amplius diuinam maieltatē offenderemus: vnde veriffimum eſt axioma Sapientis: *Memorare nouiffima tua, & in æternum non peccabis.* Atq; hoc eſt ſtadium, in quo hodie mea decurret oratio, & quidem in bigis, primo dicam magnitudinem gloriæ Beatorum, ſecundo diſquiram, num eadem omnium ſit beatitudo, & num vnus alterum beatitudine antecellat. Primum igitur incipiamus.

Eccleſ. 7.

III. Tria ſunt quantum colligere poſſum quæ quæ Beatorum ſortem admirabilem reddunt, primo ipſa eiufdem duratio, quæ non in centū, aut mille, decies mille, aut milies mille annos, ſed in omnem æternitatem extenditur. Vnde apud Danielē legimus: *Fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti, & quaſi ſtella in perpetuas æternitates.* Et apud Eſdrā: *Parati eſtote ad præmia regni, quia lux perpetua lucebit vobis, per æternitatem temporis.* Et apud Apoſtolum: *Æternum gloria pondus operatur in nobis.* Sed omnium certiffima eſt promiffio illa Saluatoris apud Joannem: *Qui credit in me, habet vitam æternam;* Adeo, ut cum beatitudinis huius duratio perpetua ſit, gaudia & voluptates, quæ eandem comitantur, perpetua quoque ſint & perennia, & nunquam finem habitura. Non erūt illæ gaudia qualia tua ſunt ō mundo, quæ vere gaudia appellari nequeunt, eo quod breuia ſint, & mox ut exorta euaneſcant, gaudia, inquam, quæ ſemper à lachrymis quam proxime excipiant, & in dolores delinunt, *Extrema* namque gaudij, ut ait Sapiens, *occupat luctus*: gaudia fugacia & momentanea, quæ vix momento permanēt, & inſtar venti in aures ſubito euanefeunt. Vnde Job: *Gaudium hypocritæ ad inſtar punti,* per hypocritam hunc intelligamus mundū, qui inſtar hypocritæ & ſimulatores perfidus eſt proditor, inconfians, & vafer. Adhæc gaudia hypocritæ huius facile cōbreuia ſūt, uententur, non ſunt permanentia, vix enim

Eccl. 14.

Job. 10.

Mundi gaudia breuia ſūt.

deliciæ locum aliquē ingreſſæ ſunt, quin ſtatim luctus, triſtitia, lachrymæ, & angore inuam pulſent; Audiamus quid Propheta dicat: *Ad veſperam dormabitur ſietus, & ad matutinum lætitia.* id eſt, mane riſus, vel perſurguent lachrymæ, ſi dies exiens delicias & voluptates afferat, ſerus veſper luctū vehet. Teſtis ſit huiusce meæ ſententiæ domus & familia Job, omnes ecce filij eius nonniſi de riſu deliciisq; loquebantur, & ecce mors, & repentina calamitas imminēbat. In palatio Baſiſſaris Regis nonniſi de epulis & contiuis iermo erat, & ecce repente luctus & dolor, & inexpectata Regis fata præfortibus.

Pſal. 129.

Job. 8.

Dan. 5.

At non ita de celeſtibus gaudiis ſentendum; hæc ſiquidem in perpetuū permanent, & abſolute ut loquamur, æterna ſunt & ſempiterna. Teſtatur id ipſum Propheta, dicens: *Gaudēbitis & exultābitis & ſcietis in ſempiternum.* Et præterquam quod perennia ſunt & permanſura adeo etiam grandia ſunt & ingētia, ut nō ſpiritus modo ac facultates animæ, ſed oſſa ipſa, partesque corporis animæ expertes eadem expertura ſint. Teſtem huiusce opinionis habeo Pſalmiſtam, dum ad Domini lachrymans ait: *Audi, nōne dabo gaudium & lætitiā, & exultābitis oſſa humiliata,* i. ita aliquando, ſpero quidem Domine, aures meæ in cœlo angelica harmonia demulcebuntur, ut incredibili non modo intrinſecus & in anima, gaudio perfundendus ſim, ſed & oſſa mea ingentem lætitiā habitura, adeo, ut præ gaudio exultatura ſint.

Gaudia cœli æterna ſunt.

Eſai. 65.

Pſal. 50.

Cant. 3.

Apo. 3.

Et quoniam gaudia hæc æterna ſunt, ideo Beati in ſacris litteris columnis comparantur: *Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & ſcribam ſuper eum nomē Dei mei.* Reſpicit promiffio hæc futurum Sanctorum ſtatum, in quo Beati inſtar columnæ firmi perſtabunt, nulli mutationi aut caſui obnoxij, ſed de ſua ſorte ſecuri & certiffimi. Figura huius rei ſunt columnæ illæ argenteæ, quæ in throno Salomonis innitebatur, quarum in Canticis Canticorum eſt mentio: *Ferculum fecit ſibi Rex Salomon de lignis Libani, columnas eius fecit argentæ;* atque in hunc ſenſum caſ interpretatus eſt venerabilis Beda. Figura irem ſunt ſexaginta illæ columnæ de lignis Cechim, argenteis laminis cōueſtite, arcis que

Beati columnis comparantur.

que basibus innixæ, quibus Tabernaculum Mosaicum fulcitur, quia, cum Sancti æneo semper, dum viuerent, pectore fuerunt, id est, in rebus aduersis infracti & inuincibiles, diuinarumque rerum contemplatione velut laminis argenteis cooperti, ideo in cælo instar columnarum perseverant firmi, immobiles, de sua beatitudine securi, nulli commutationi obnoxij, quod & illis Psalmographi verbis confirmari potest: *Ego confirmavi columnas eius.*

Porro columnæ hæc in cælo erectæ, regiū in tergo Messie nomen inscriptum gerunt: Christus enim morte sua ac passione promeruit, vt tot animæ, velut pyramides triumphales, æternaque victoriæ & triumphus sui monumenta, in cælo erigerentur. Quot hic Deus bone, pyramides, quot hic arces videre erit? Trecentas quidem vno die Athenienses, teste Plutarcho, Demetrio Phalero optime de repub. merito erexere: sed ipsa nos docet fides, plures in cælo in honorem IESU CHRISTI, qui Deus simul & homo est, quæque tam de cælestibus quam terrestribus, de Angelis simul & hominibus bene meritis est, columnas & monumenta victoriæ erecta esse: & quidem tot, vt Apostolus easdem se numerare vix posse dicat: *Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat.*

Iterum igitur repeto, beatitudinem ciuium supernorum mutari non posse aut terminari, sed perennem ac perpetuam esse. Præclarū mihi hic Pfalter testimonium suggerit cum Ierosolymitanæ ciuitati loquens, ait: *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, quoniam confortauit seras portarum tuarum.* Qui de cælesti Ierusalem analogice hunc interpretantur, deque gloria Beatorum hic sermonem fieri putant, optime mihi sensisse videntur: nullus enim inimicus eis amplius nocere poterit, nullus obtretis portis, beatitudinem eripere, sed de sua salute ac felicitate securi, æterno gaudio perfruentur. Idem innuere in Apocalypsi sua voluit Ioannes, dum vidisse se ait paruulos *stantes ante thronum Dei*, quo situ corporis constantia, & gloriæ immobilis perpetuitas designatur.

Nobile illud ac percelebre tabernaculum Moysis, quod variis mysteriis scarebat, quodque

hyanthinis pellibus coopertum, cæli introitus similitudinem reddebat, vt Iosephus ait, gloriæ quoque cælestis symbolum fuit, ipsum enim delignis Cethim, quomodo apud Hebræos Cedri nuncupantur incomputabilibus compactum erat: vt hinc euidenter fieret, sanctorum felicitatem nullo vnquam tempore corrumpendam, nulli mutationi obnoxiam esse, sed semper incorruptam permanenturam.

Ecce & aliam figuram. Ciuitas illa, de qua in Apocalypsi, quadrata erat, & figuræ cubicæ, quæ constantiæ & firmitatis symbolum est, quæque eundem semper quaquaversum aspicientibus inuitum reddit: porro primū murorum huius vrbis fundamentum constat ex Iaspide, qui securitatem designat: nam is, vt naturalium rerum scriptores aiunt, audaciam meticulosi addit, & in aduersis hominem infractum efficit. Omnia hæc signū esse putem sortis beatorum ciuium cælestis Ierusalem, cuius sortis primū fundamentum est ipsa securitas, & quadratura æternitatis, quæ semper eadem est, quibus omnibus permanens & immutabilis eorum beatitudo designatur.

Secundum, quod eorum felicitatem & gloriam admirabilem reddit, est ipsa loci, in quo commorantur, dignitas & splendor, de quo heri abunde locuti sumus: tamen dicendum restat, loci huius pulchritudinem & venustatem, magnum & electorum gaudia momentū afferre: loci, inquam, quem Deus in habitationem sibi delegit, loci in loco vnde omnia loca conspici possunt confiri, loci de quo hoc diuinum Anselmi exstat egiū: *In eo est vita sine morte, iuuentus sine senectute, Lib. smil. sanitas sine infirmitate, requies sine labore, gaudium sine tristitia, pax sine discordia, lux sine tenebris, delectatio sine fastidio, agilitas sine ponderositate, fortitudo sine imbecillitate.* O igitur locum amœnum & iucundum! Quis de simili audiuit vnquam? Quam gratum scilicet & volupe erit, habere Deum supra, Angelos ad latus, tot soles ante, tot stellas infra & omnem æream & sublunarem regionem sub pedibus? O locum inestimabilem, qui nimirum omnes cælestes orbis infra se videt: eorum namque scitissimus situs, magnitudo immensa, ex-

Psal. 74.

Apo. 7.

Psal. 147.

Apo. 7.

Lib. 3. Am.

Apo. 21.

Loco dignitas in quo sancti agunt eorum gloriam auget.

Lib. smil. c. 16.

su, eximia pulchritudo, motus temperatus, & velut ad numerum compositus, celeritas ad hæc & constans motuum varietas, admirationem & amorem mortalibus afferunt.

Locus hic, Philosophi, non est amplius capax corporis grauis, ponderosi, & naturalis, sed leuis, subtilis & gloriosus: locus qui nunquam mutatur, sed semper idem permanet, cuius finis ipsa est æternitas: locus denique in quo nulla corruptionis, generationis, aut peccati est mentio: adeo ut quicumque ad eundem peruenierunt, ab omni huiusmodi defectu se liberos, & ab omni peccandi potestate in æternum immunes esse, cõfiteri queant. Et sane ex huiusmodi beatitudine, tanta in modum glorię accidentalis in intellectum Beatorum propter summi quod adepti sunt boni fruitionem, delectatio, tantaque in eorum voluntatem redundat rectitudo, ut nunquam peccare amplius, aut à iustitię tramite possint deflectere. Locus enim hic & peccata sunt incompatibilia.

Nam ut Naturalium rerum scriptores aiunt, Creram maris mediterranei insulam nescio quo occulto naturę miraculo, veneni expertem esse, & nullos serpentes alere, aut quidquam noxium. Ita dicere possumus: cœli incolas ab omni peccato immunes esse, nullumque peccati virus, aut immunditiam apud illos dominari. Locus nempe hic & venena, territorium hoc regium & letale animæ virus, incompatibilia sunt: nam cum Beati semel eodem peruenerint, credendum est eos in gratia confirmari, imo ne de peccato quidem cogitare posse.

Hęc dixi, ut Origenis errorem confutarem, credebat enim ille, iam à mille quadringentis annis, Beatos qui cœlo comprehenduntur, adhuc peccare posse, primumque librum de Principiis terra erroris huius fuligine denigravit: homilia vero decimatertia in Lucam scripsit, Angelos interdum in vitia prolabi. Eodem in errore versatus fuit Iacobus Faber Stapulensis ut ex opusculo de tribus Magdalenis videre est, sed hunc aperitissimis rationibus refellit Bartholomæus Medina magni nominis & eruditionis vir, qui bene de Fabro hoc usurpato posse adagium illud ait, *Trahem fabrelia fabri.* Est

namque omni certo certius, peccatum cœlesti habitaculo exulare, nullique Beatos peccandi propensione obnoxios esse: esset enim incerta eorum felicitas, nec gaudium eorum integrum ac plenum foret, falsoque Dominus dixisse conuinceretur, ut gaudium *Ioan. 16. vestrum sit plenum.*

Sed qui hoc fiat & vnde facilitas hæc, quæ à peccato immunes sunt, oriatur, disputant in scholis Theologi, estque quæstio satis perplexa. Scotus namque monstrum illud ingenii, nullam aliam huiusce impeccabilitatis causam dari posse existimat, quam merum Dei beneplacitum, & legem quandam extrinsecam, quæ magnus ille Princeps in æternum diuinę visionis fruitione Beatos beare, in eisque amorem essentię suę super omnia inuolabiliter conseruare voluit: hic autem amor omnia peccatorum & scelerum genera ab eorum voluntate excludit, adeo ut nunquam in aliquam prauam propensionem concurrere, aut consensum in peccatum præbere velit: idque ideo fieri ait, quod voluntas instar Regis absoluta & libera sit, & à nemine cogi possit.

Huius autem opinionis non est D. Thomas, sed putat è contra, omnia hæc è natura beatitudinis originem sumere, hancque impeccabilitatem, quæ Sancti donata sunt, referri debere ait, in continuam diuinę essentię visionem: ita namque illi hanc intuendo rapti sunt, ut oculos ab eadem aut voluntatem nequeant diuertere, aut mente iniquum quid & nefarium quod aduersus Deum resulter concipere. Quod hac ratione confirmat. Quod, inquit, bonum communiter agit in homine, interea dum hic adhuc peregrinamur, id ipsum in beati alicuius voluntate efficit diuinę essentię: atqui voluntas viatoris, interea dum hic agit, ita bono in genere copulata est, aliud ut nihil desiderare, præter id ipsum queat, omniaque quæ hic diligimus velut bona vel saltem sub boni specie, amplectamur. Voluntas igitur comprehendentis & Beati, nihil desiderare potest, quod non diuinę essentię usquequaque respondeat, nihil proinde nisi solam virtutem, & nullum vitium. Sed cœptam materiam prosequamur.

Tertium:

Sancti in cœlo peccare nequeunt.

Strab. l. 10.

Credebat Origenes Beatos peccare posse.

Vnde fiat Beatos non posse peccare. Lib. 4. sent. dist. 49. q. 6.

1. 2. q. 4.

III.
Confortiū
cum quo
Beati agunt
eorum gau-
diū am-
plificat.

Tertium quod Sanctorum beatitudinem mirum in modum exaltat & exaggetat, est ipsum confortium & sodalitas, cum qua in perpetuum agunt, an non enim magnū quid & præter commune hominum votum sit, semper coram diuina maiestate apparere, cum Cherubin & Seraphim perpetuo veritatis, cum Potestatibus, ac Principatibus nunquam non agere, Angelorum denique commercio gaudere? An non ingens quoddam gaudium sit, cum omnibus qui vniquam vixere Sanctis viuere, cum naturæ principibus degere, in ipso Angelorum palatio, & inter celestes optimates? societatem hanc mirum in modum Pontifex exaltat Gregorius, *ibi*

Homil. 4.
super Euan-
gelia.

hymnidici Angelorum chori societas supernorum ciuium, ibi dulcis solennitas à peregrinationis huius tristilabore redemptum, ibi prouidus Prophetarum cœtus, ibi iudex Apostolorum numerus, ibi innumerabilium martyrum victor exercitus. O sodaliterium exoptandum, o viciniam felicem vere ac beatam!

Phocion Atheniensium dux cum domum quandam venum exponeret, simul edixit, bono eam vicino gaudere, non litigioso se aut uinioso, existimabat se. hanc proprietatē non parum ad eius bonitatem conducere. Vbinam vos estis Christiani? hæreditas illa cœlestis, quæ totiam annis non ingenti pretio diuendenda, sed dono proposita est & vltro oblata, optimo sita est loco, bonos & faciles habet vicinos; Angelos nimirum & Sanctos: inuitet vos hæc vnica consideratio oportet, vt eam vobis comparetis. Hoc spectabat vates regius cum diceret, *Funes ceciderunt mihi in præclaris, at enim hæreditas mea præclara est mihi, ipsa scilicet Sanctorum societate & vicinitate commendabilis.* Offert hanc nobis quotidie non pretio, sed gratis Deus, publica præconis, id est, sacre scripturæ voce edicit, bonis eam vicinis, circumdatam esse, omni nimirum cœli terra que nobilitate: atque hoc per Ecclesiæ suæ doctores nullo non tempore promulgauit, & in primis per Augustinum, *Cum transierit, inquit, gemitus noster, omnes vna voce, in vno populo, in vna patria consolabuntur, millia millium conuicta psallentibus Angelis, & choris celestium potestatum, in vna ciuitate videntium,*

Super
Psal. 35.

Quod autem beatitudinem, quæ in hac iucunda societate consistit, magis admirabilem reddit, est summus in tanta Sanctorum multitudinem & varietate, animorum consensus & incredibilis vnio. Admiratur hoc psalteres dum canit, *Ecce quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnium*: hanc portio societatem vnguento pretiosissimo ex variis odoramentis, myrrha, balsamo, & cinnamomo composito, quo summi Sacerdotis vertex inungi solebat, comparat, *sicut vnguentum in capite, quod descendit in barbam Aaron: Sic insuper glossa Ordinaria, duos illos Cherubim, quos Salomon in templo Domini collocauit, eiusdem magnitudinis & æqualis proportionis existitisse: hæc autem vtriusque similitudo & æqualitas, vnionem, qua Sancti qui in cœlo instar Cherubim & Angelorum sunt, inter se vniti sunt designat.*

Doctissimus Augustinus Psalmum 150. In Psal. 150. explicans, ait huic actorem de Beatis intelligi debere: & addit e variorum instrumentorum musicorum, quæ illic recensentur, vt sistorum, psalteriorum, organorum, cymbalorum, tympanorum, dissona consonantia, Beatorum vnionem & animorum inter se consensus optime denotare. Quamuis enim illi beatitudine differant, & gloria, inter se tamen quam optime conueniunt, nec vel minimum alter ab altero discrepat. Verba illius producimus, *Hæbunt, inquit, etiam tunc Sancti differentias suas consonantes, non dissonantes sicut concentus suauissimus fit ex diuersis quidam, sed non aduersis sonis.*

Hic sile o anima mea, & tecum obsecro, cogita, quanta in cœlo ex tam lato ac iucundo consortio voluptas oriatur, quam iucundum sit videre, ingentem illam Sanctorum multitudinem ex omnibus tribubus, & populis & linguis congregatam, coram diuinæ maiestatis throno consistentem! quam volupe sit in vnico momento tot Angelorum millia Domino gloriæ ministrantia cernere: *Millia millium, ait Daniel, ministrabant ei, & Dan. 7. decies centena millia affestebant ei.* Et Paulus, *Multorum Angelorum frequentia, & Ecclesia Heb. 12. primitiuorum qui conscripti sunt in cœlis: quorum ordinem & in hierarchias distributionem Origines ordinem, quem duodecim*

tribus circa tabernaculum constituta tenebant, assimilauit.

Tanti porro David rex sodalitiū huius dignitatem faciebat, aperte vt confessus fuerit, malle se vno die iuando huic consorcio interesse, quam toto vitæ tempore, imo mille annis, splendidissima palatia incolere: *Melior est dies vna in atris tuis super millia in quæ verba S. Augustinus ita commentatus est, Tanta, inquit, pulchritudo iustitiae, iucunditas lucis æternæ, hoc est incommutabilis veritatis, vt etiam si non liceat in ea amplius viuere, quam vnus dies mora, propter hoc solum innumerabiles anni huius vitæ, pleni deliciis & circumfluentia temporaliū honorum, recte meritoque contemnerentur.*

Ipsū & Isaias tribus verbis explicauit, sed quæ multis periodis æquiualeant. *Di iusto iusto quoniam bene verba quidem pauca, & breuis oratio, sed plena emphasi, amplissimumque sensum includens, an non enim præclara, ne dicam diuina, Sanctorum fors est, qui Dei conspectu & Angelorum familiaritate perfruuntur. Nullus profecto par haberi bonus in mundo potest, quippe qui omnem honorem excedat, quem dum Prophetæ regius pendederet, admirans ait, Nimis honorari sunt amici tui Deus, quod diuino tuo conspectu perpetuo fruuntur, & Angelos & Archangelos velut focios & sodales habeant. Quin & alibi gloriam hanc exaggerans exclamat, Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat: suscitans à terra inopem, & de stercore erigens pauperem: vt collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui, Angelis & Archangelis; qui omniū creaturarum sunt nobilissimi.*

Magni quidem fere honores, ad quos in Perside ab Assuero Mardocheus, & in Ægypto à Pharaone Iosephus euectus fuit, quos & Sacra scriptura demiratur: at longe maiores eminentioresque sunt illi, ad quos Electos suos Dominus sublimat in coelesti habitaculo: triumphus eorum immortalis est, eorum Esse non deficiet, fors eorum æterna, conditio interminabilis, gloria infinita, felicitas secunda. & voluptas nullo vnquam æuo interrumpenda. *Sic, sic honorabitur quem*

Tom. 4. Boss. Aduent.

rex Soluerit honorare. Ipse quoque redemptor noster Christus dignitatem hanc exprimere gestiens, in Euangelio ait, minimum Sanctorum, qui in cælo commorantur, maiorem fore S. Ioanne Baptista, interea dum hoc in mundo ageret, Amen dico vobis, non sursum maior Ioanne Baptista, inter nato mulierum, qui autem minor est in regno cælorum, maior est illo. Ecce, primogenitus ille Zachariæ, puer ille vere admirabilis, miraculum illud mundi, lux illa Iudææ, quamuis magni apud omnes haberetur, & singularibus à Deo priuilegiis donatus esset, vt qui sine peccato originali natus sit semperque à peccato immunis vixerit, digito æternum Patris Verbum monstrauerit, eique baptisma contulerit, ad quem synagoga honoris ergo legatos destinaret, qui à multis pro Messia in lege promisso sit habitus, quem Prophetæ Angelique nomine decorarint; hic inquam, quamuis foret huiusmodi minimo tamen Sanctorum regno cælesti receptorum, in gloria, dignitate & eminentia cedat necesse est. Orem, nisi CHRIS TVS asseruisset, incredibile!

Regina illa ab extremo Oriente profecta, dum palatium regis Salomonis esset ingressa, viso splendore & magnificentia eius, adeo consternata est, vt seruos illius & domesticos beatos prædicarit, *Beati serui tui, & beati serui tui hi, qui stant coram te semper & audiunt sapientiam tuam: quod ipsum & alibi repetitur. Merito quidem hæc dicere potuisse videris, ô regina, sed potiori nos iure de Sanctis, in solis illis aula cælestis: summi Dei seruis, beatis illis spiritibus repetere eadem possumus, Beati serui illi, qui diuinam maiestatem semper ante oculos habent, & æternam illam sapientiam in perpetuum audire merentur. Respexit huc vates regius, dicens, Beati qui habitant in domo tua Domine, in secula seculorum laudabunt te. Hæc loquendi ratione vltus est & Angelus, cum Ioannē, Beati qui ad coenam nuptiarum in agni vocati sunt, & ad- dicitur, Et dixit mihi, Hæc Verba Dei vera sunt: perinde ac si diceret, Vere hi, qui ad æternæ beatitudinis nuptias per occultam & inscrutabilem Dei præscientiam ac præde-*

Ll

stina-

*Psal. 83.
In P. a. 83 &
li. delib. ar-
bitrio.*

Isai. 3.

Psal. 138.

Psal. 112.

Gen. 14.

Esth. 6.

Matth. 11.

*3. Reg. 10.
2. Par. 9.*

Psal. 83.

Apo. 15.

stinationem appellati sunt, felices ac fortunati dicendi sunt: tanta quippe eorum felicitas est, ut verbis exprimi nequeat, aut mente comprehendi. Notare porro vos velim, hic eorum nomine beatitudinem designari, & non omnino absurde; nam quemadmodum cœna vltima diei refectio est, & non nisi sero die, euoluto, peragi consuevit: ita quoque beatitudo, est enim illa postrema refectio, quæ Beatissimis in cœlesti habitaculo præparata est, idque sub vitæ vesperam. Mundus hic non nisi ientacula & conuiuia præparat, quæ famem magis iritent quam pellant; sed cœlum luculentas cœnas, regiaque epulas instruit, quibus vniuersus orbis reficiatur. Testatur id Psalmista, qui eandem gustasse videbatur, *Satiabor cum apparuerit gloria tua*: id est, Satiari non potero, semper esuriam, donec mensæ gloriæ tuæ affideam, quam fidelibus & electis tuis seruis promissisti.

Psal. 16.

Figura.

2. Reg. 17. 19.

3. Reg. 2.

Luc. 22.

Huius autem rei figuram si vultis, producant. David rex cum vitæ stadium iam confecisset, Salomonemque filium, quem regni successorem constituerat, serio admoneret, præcepit, ut fidele obsequium, quod viuens a filiis Berzellai Galaaditis (qui eum olim fugientem, & omnes illius copias fame prope modum enectas refecerat, & pauperat) acceperat amplissima mercede remaneret; nimirum ut regis semper, quoad viuerent, mensæ assiderent.

Audite verba, *Sed & filii Berzellai Galaaditis reddes gratiam, oruntque, comedentes in mensa tua.* Ad eundem etiam modum Christus, verus ille Salomon, Patris sui æterni voluntati morem gerens electos suos, veros inquam Galaaditas, propter obsequium in Patrem præstitum, dum in terris agerent regis beatitudinis æternæ mensæ adhibiturum se promissit: *Et ego dispono vobis sicut a spouit michi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo.* An non, ô veri Galaaditæ, animæ inquam beatæ, felicitas vestra incomparabilis est: qui nimirum quotidie nuptiis interestis, semper epulamini splendidissime; non quidem ut Epulo ille Evangelicus, sed instar Angelorum, quorum

epulæ æternæ sunt, vnde Evangelista, *Erunt homines sicut Angeli Dei, qui deique cum Seraphinis agitis, Dominationum conuiuæ estis, cœli inquilini & hæredes existitis, deliciarum finem non habetis. Deficiunt me verba, ut dignitatem, honorem, & felicitatem vestram pro merito exprimam. Videre restat, num eadem omnium beatitudo sit, quod vbi fecero, finem fecero.*

Difficilis profecto quæstio est, & à captu hominum nimium quantum aliena, utrum omnes electi & beati, qui cœlo recepti sunt, felicitate, ac beatitudine sint pares? utrum nulla sit inter eos differentia vel discrimen, his scilicet maiori, illis minori, beatitudine fruentibus.

Primo quidem intuitu æquissimum videtur, eandem omnium beatitudinem esse, quod & è parabola de laborantibus in vinea, eandem opere peracto denarii mercedem sub vesperam recipientibus, per quam parabolam beatitudinem æternam designari certum est, potest confirmari. Deinde si qua inter Beatos esset differentia, aut discrimen, & aliquid in vno, quod non in altero reperiretur; is profecto, qui minus quid haberet, vere beatus dici non possit, præsertim cum beatitudo in omni re esse debeat perfectissima, & status sit vnde quaque absolutus. Nam defectus & vera beatitudo simul nequeunt consistere.

Opinionis huius auctor & origo existit pestilens ille ex monachus Iouinianus apostasia nobilis, qui Hieronymum in arenam furentis circi provocauit. Persuasit enim ille sibi omnes cœlestes beatitudine pares esse, diuinam item essentiam minus aut magis perfecte videri non posse, in quo visu omnibus Beatorum, quo ad intellectum, gloria consistit. Errorem hunc etiam asseruit Lutherus, pestis Germaniæ, monstrum orco natum, Christianitatis turbo: hic enim omnes vnde quaque nouitates consecretans, mentisque inconstans, per omnia peruagatur, putauit nullam in sanctorum gloria differentiam esse, sed eandem omnium felicitatem, imo nec ipsam Deiparam Mariam

Matth. 22.

IV.

Utum 60
mniū Bea-
torum ea-
dem sit
gloria.

Matth. 10.

*Hier. lib. 2.
contra Iouin.
Hæretica
opinio Iouiniani.*

à cœlo

Exhortat
form. de na-
turi. B. Vir-
gin.

à cæteris Sanctorum in beatitudine differre, sed blasphemum hoc est, erroneum est, hæreticum est.

Nam communis omnium Catholicorum opinio, quæ & per fidem confirmatur, aliquam & quidem magnam inter Sanctos & Dei electos distinctionem esse, nec eandem omnium sortem. Hanc adstruit & asserit in prima parte D. Thomas, atque alios alios foeliciores & beatiores fore: ac proinde non pari essentiam diuinam modo ab omnibus videndam; non quidem propter naturalium in singulis facultatum discrimen, aut intellectus, quo videtur, viuacitatem aut stuporem, cum ipsa beatitudinis supernaturalis proportio non secundum vires naturales, neve secundum obiectum ipsius essentia considerari debeat, cum plenissime eandem omnes intueantur & singuli. Sed propter inæqualitatem luminis gloriae, quod unicuique iuxta caritatem, quam in viuus habuere, magis aut minus communicabitur. Mille id è Sacra Scriptura locis confirmari video, primo ex Epistola secunda ad Corinthios: *Qui parce seminat, parce & metet.* & prima: *Vnusquisque propriam mercedem recipiet secundum laborem suum.* Porro, vt obiectioni & argumento, quod Iovinianus è parabola de vinitoribus hauserat respondeamus, dicamus cum Hieronymo lib. II. contra Iovinianum, & Augustino libro de sancta Virg capite vigesimo sexto, & D. Thoma prima secundæ quæstione quinta, articul. secundo, per denarium illum intelligi oportere, ipsam Beatorum omnium beatitudinem in vno obiecto consistere, id est, omnes eundem Deum visuros; non vero, quod ipsa formalis beatitudo æqualis sit, aut par, quæ ipsa actio est, qua Deus conspicitur; alij enim aliis perfectius & alij eodem videbunt. Ipsa quin etiam, præter hæc Scripturæ testimonia, ratio ad hoc credendum inuitat, quarum aliquas producemus: prima sit hæc.

Ostenditur rationibus, non eandem omn-

modo agere: hoc enim vt æquissimum est, niunt Beatiudinaque iustitiæ conuenientissimum, ita eorum esse contrarium iniquissimum foret, & à Dei æ-gloriam, quitate alienam. Ad eundem igitur modum dicendum est, non omnes Beatos æquales in gloria & foelicitate fore, nec eiusdem omnes sortis participare, neu diuinam essentiam æquali se singulis gloria insinuare communicare ve: fallia alioquin esset, & hoc Philosophorum axioma, *Contrariorum contraria sunt consequentia*; item diuinæ iustitiæ leges. Si enim ex æquitate & iustitia non eadem omnes malefici tormenta pati debent, sed, qui plura maleficia commisit, grauiora; qui vero minora, mitiora, ita quoque eadem iustitiæ lex postulat, vt non eadem omnes Beati gloria & beatitudine afficiantur, sed, qui maiorem meriti sint, maiorem etiam experiantur Secunda.

In bene ordinata Republica diuersa sunt officia, varij honorum gradus, neve æqualis omnium ciuium fors: hi namque plebei sunt & mechanici, alij in senatum & curiam adlecti, alij denique patricij, & illustri genere procreati. Ita etiam in cælo, quod toties in Sacris litteris per ciuitatem designatur, varia sunt honorum, conditionum, beatitudinisque genera. Vnde Dominus ipse in Evangelio, *in domo Patris mei, quæ in cælis est, mansiones sunt multe*; has autem mansiones pro variis honorum gradibus accepit Augustinus: adeo vt dicere voluerit Dominus, nõ eadem omnes cœlites gloria beandos. Tertiam hanc statuo.

Non eadem omnium stellarum de nocte lucentium lux est & splendor, & quamuis vnum omnes Solem, à quo lumen mutuatur, respiciant, non eandem tamen aut partem, ab eodem lucem trahunt. Quid verat, quo minus id ipsum de Beatis dicamus, quos Daniel Propheta stellis comparauit (*quasi stella in perpetuas aternitates fulgebunt*) hi namque quamuis in medio cœli colluceant, non eandem tamen gloriam percipiunt, & tametsi omnes lucidum illum diuinæ essentia solem, à quo veram beatitudinem trahant, intueantur; eiusdem tamen gloriae non eadem omnes modo parti-

icipiant. Hunc conceptum suppeditavit mihi Apostolus, qui hunc in modum ad Corinthios scripsit: *Alia est claritas solis, alia claritas lune, alia claritas stellarum, stella enim à stella differt in claritate, sic & resurrectio mortuorum.* An non vobis hæc rationes & similitudines placent? iam tempus producendi figuras.

Figura.

Joseph Patriarcha loculentum fratribus in Aegypto epulum paravit, in quo singulos lautissime excepit, ac in primis minorem natu Benjamin, quem præ cæteris semper dilexerat: textus verba hæc, *Maiorq; pars venit Benjamin: ita ut quinque panibus excederet, biberuntq; & inebriati sunt cum eo.* Josephum imitatur & ipse Deus ter maximus: Beatorum namque animas in cælo amanter excipiens, lautissimo beatitudinis æternæ epulo reficit, in quo omnes quidem gaudio & voluptate inebriantur, verum quæ maiori eum dum viverent amore complexæ sunt, quasq; ille vicissim in altero mundo præ cæteris complectetur, maiorem gloriam & voluptatem percipient.

Ibid.

Idem Patriarcha, dum primus à Pharaone constitutus erat, liberalitatem erga fratres potius quam erga Aegyptios declaraturus, singulis binas stolas largitur; ac dilecto Benjamin quinque, in super & trecentos argenteos. Est hæc nova figura, quæ rudi quadam Minerva declarat, quod in cælesti beatitudine ad vitium peragitur: verus enim Joseph Christus aliquod magnificentiæ suæ specimen edere volens, Sanctosque præ cæteris ereaturis mundi huius vasallis, remunerari, duo singulis vestimentorum genera tribuit, vnum scilicet immortalitatis pro anima, alterum vero gloriæ, pro corpore; ac paruulis Benjamin, iis, inquam, quos præ cæteris diligit, duplicia dabit, & plusquam trecentos aureos, id est, mille & amplius gaudiorum deliciarumque genera, quæ sunt argenti & numismata, quæ pro electorum laboribus persoluntur, quibusq; eadem beatitudo insignitur.

Duo principia distinctionis graduum

Pater igitur tum rationibus, tum figuris, non eandem quo ad beatitudinem, Sanctorum sortem esse, & in scala Jacob, quæ eorum gloriæ symbolum est, diuersos gradus

reperiri, cuius rei duo Theologi esse docent in beatitudinis principia, vnum vicinum & intrinsecum, dices ipsam scilicet dispositionum, quæ in Beatis reperitur diuersitatem, è qua oritur & diuersa perfectio operationum beatitudinis ipsius in iisdem, atq; ita distincti sunt diuersi gradus, secundum charitatem patriæ (vt vocant) quæ quo maior est, quo etiam Sancti diuinitatis visionis capaciores sunt. Aliud principium remotius, ipsa nempe merita, ob quæ beatitudinis suæ compotes facti sunt, itaque distinguuntur gradus secundum charitatem vitæ; quia charitas virtus quædam regia est, omniumque meritum principium.

Vt autem magis omnia patefiant dico, V. hoc beatitudinis discrimen etiam ex diuersitate Aureolarum, quæ aliquibus Sanctorum singillatim, vt Martyribus, Virginibus, & Doctoribus, seclusis aliis dantur, procedit ex aude: Quod vt intelligatur, sciendum est, essentialiale hominis præmium, ipsam, inquam, beatitudinem, quæ in arca & perfecta conjunctione animæ cum Deo consistit, in quantum perfecte fruitur illo quem perfecte vidit, & olim amavit, quod omnibus Beatis commune est, coronam in Sacris litteris appellari, apud Paulum imprimis: *In reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus iustus iudex.* Et Jacobus in Epistola Catholica: *Accipiet coronam vitæ.* rursus 2. Pet. 5, apud Petrum: *Immarcescibilem gloriæ coronam.* lac. 1. Et in Apocalypsi, viginti quatuor illi Seniores, qui coram Agni throno stabant, coronas capitibus gestabant. Præter communem aureolam, quæ velut appendix & additamentum est gloriæ essentialis, quæ proinde coronula aut aureola vocatur; quæ nihil aliud est, quam gaudium quoddam Beatorum ex operibus olim factis redundans, ac operibus, quæ excellentem quandam & non vulgarem victoriam includant.

An non sunt plura quam tria aureolarum genera, nec plura etiam haberi queunt, quod ita demonstro. Cum enim aureola nihil sit aliud quam remuneratio quædam extraordinaria, victoriæ extraordinariæ per omnia respon-

respondens, necesse est, eas numero victo-
riarum adaptari. At non nisi tria victo-
riarum genera habentur, igitur nec plures aureolæ,
vna pro Martyribus, secunda pro Doctori-
bus, tertia & postrema pro Virginibus; quæ
tria hominum genera de tribus inimicis o-
stris luculentas victorias referunt. Cum e-
nim vita nostra præliis plena sit, & non nisi
continuum quoddam certamen, ut ait Job,
in quo tres hostes acerrimi, caro, mundus &
diaboli semper nobis negotium facessunt; is
in carnis oppugnationibus palmam referre
dicendus est, qui se religiosa quadam casti-
tate continet, & ab omni delectatione car-
nali sequestret, qua nulla grauior oppugna-
tio aut conflictus haberi potest; atque hæc
est victoria Virginum, ideoque Virgines sin-
gularem quandam præ reliquis Sanctis au-
reolam promerentur. Vnde de Eunuchis lo-
quens Esaias: *Dabo eis nomen melius à filiis &
filiabus: quibus verbis Glossa adnotat, propria
gloriam excellentiamque significat.* Nullos autem
alios per Eunuchos hos nisi Virgines intelli-
gere oportet, quibus in cælo melius nomen
ac propria assignata est.

Esai. 56.

Aureola
Martyrum.

In conflictibus autem aduersus mundum
tunc refertur victoria, quando persecutio-
nes ingruescentes, etiam cum aliquo mortis dis-
crimine, heroica quadam constantia perfe-
runtur; atque hanc referunt vt plurimum
Martyres, gloriosi Christi pugiles. Ex eo
namque, quod mundum respiciant, eius im-
perium rideant, & exsibent, mortem pu-
gando constanter subeundo, eminentius
quoddam & melius præmium quam ceteri
promerentur, aureolamque gloriam, in qua,
accidentalem, adipiscantur. Est hoc namq;
longe æquissimum; si enim Virginibus ead-
em debita est, multo maiori cum ratione
Martyribus, strenuis illis Ecclesiæ militibus,
idque ex D. Augustini sententia, dicentis:
*Nemo quantum puero, ausus fuit præferre viri
nitatem martyrio.* Nam si virginitas gloriam
promereatur, quod concupiscentiam, anis-
prurium, tentationesque intrinsicis gene-
roso animo peruerit; eandem potiori iure
promereri dicendus est Martyr, omnem tor-
mentorum exteriorum rabiem, violentiam
que, ipsam, denique mortem, qua nul-

Lib. de sanct.
virgin.

lum tormentum acerbius, heroice perfe-
rens.

Denique in pugnis quas dæmon mouet, Aureola
omnium hostium acerrimus, illi gloriam & Doctorum
victoriam obtriuille dicendi sunt, qui non
modo inimicum prostrant, in fugam com-
pellunt, eiusque robur & impetus elidunt;
sed eundem, quod maius est, ex aliorum a-
nimis propulsant, eius imperium destru-
unt, mundo arcent; atque hæc est victoria
Doctorum, prædicatorum Ecclesiæ, taba-
rum Euangelicarum, qui doctrina, prædica-
tione, doctisque scriptis peccata suffocant,
animas conuertunt, diabolos fugant. Ideo-
que illis singularis quedam aureola, & qui-
dem merito, in cælesti habitaculo promissa
est. Hoc autem colligere est ex Epistola ad
Ephesos; Glossa enim hæc Apostoli verba:
Vt sciatis, quia sit supereminens, &c. exponens
addit in modum paraphrasis: *Quoddam in-
crementum habent sancti Doctores ultra id, quod
alii communiter habebunt, ac deinde ad verba
illa Cantorum: Vinea mea coram te est, hæc Cant. 8.
addit: Ostendit quid singularis præmij Doctori-
bus eius disponit. Ac præsertim Daniel: Qui Dan. 12.
autem docti fuerint, fulgebunt sicut splendor firmamenti,
& qui ad iustitiam erudiunt multos,
quasi stella in perpetuas æternitates.* In his igitur
tres aureolæ continentur.

Alij vero tres has aureolas aliter distin- Tres aureo-
guunt, cum tribus animæ potentiis eadem la respon-
accommodant, rationabili, irascibili, & con- dent tribus:
cupisibili, & nobilioribus harum poten- animæ po-
tiarum actibus respondere illas aiunt. At no- tentis.
bilissimus rationis actus in veritate fidei-
tum defendenda, tum etiam alios edocen-
da, animæque aliorum insculpanda consi-
stit. Ecce Doctores. Actus quoque maxi-
mus partis irascibilis, in morte pro Christi
nomine subeunda situs est; ecce Martyres.
Patris autem concupisibilis actus, in edo-
mandis affectibus, carnalibusque titillatio-
nibus compefcendis locum habent; atque
hoc faciunt Virgines. Non sunt hæc vsque-
quaque absurda, è quibus concludere pos-
sum, non eandem beatorum omnium esse
gloriam. Hoc vnum addidero, Apostolos,
dum hanc præmiorum diuersitatem ob oculo-
los haberent, à Domino idcirco quæsisse:

L1 3. Quis

Matth. 18. *Quis putas maior est in regno caelorum? Dominumque sumpro paruulo hoc eis responso satisfecisse: Quicumque humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno caelorum. Dominus igitur ac discipuli designare pariter volunt, non omnes eadem in caelo beatitudine perfrui, omnes tamen sorte sua contentos esse, sorti alterius non inuidentes, sine aemulatione illa aut concupiscentia, vel indignatione, & minimū tanto quanto maximum, gaudio affici, quod egregia similitudine manifestum faciam.*

Simile.

*Quemadmodum in cella opulenti cuiusdam principis diuersa reperire est, vasa, nempe integra, dimidia, duplicia, item lagenas, & vascula, & omnia secundum capacitatem suam optimo vino repleta; adeo, vt nec maius vas minori inuideat, aut minus aliquid à maiori desideret: habent enim singula quantum sibi sufficiat, & iuxta capacitatem suam amplius quid habere nequeunt. Non secus quoque in caelo, quod sponsa in Canticis cella comparans, ait: *Introduxit me rex in cellam vinariam*, euenire solet, ipsi scilicet Beati vasa sunt, hi quidem maiora, illi autem minora, alij etiam mediocria; sed omnes vino iucundissimo & optimo, aeterna, inquam, beatitudine, quæ animas, secundum Psalmistam, mirum quantum inebriat, repleti sunt & satiati. Minimus enim secundum capacitatem, gloria & felicitate, non secus ac maximus, plenus est, nec sortem alterius, quamuis opulentiorem & latiore amulatur: cum quidquid sibi necessarium est, & promeruit, quantumque capere potest, in se contineat.*

Viuat igitur, viuat felix illa ac beata Beatorum, sois, viuat Sanctorum triumphus, viuat merces illa admirabilis, quam electis promisit Dominus. Hanc vobis semper proponite, Christiani, continuo eam ante oculos habetore, & considerate, si tanti sortem eorum, qui Regibus semper assistunt, eorum consiliis intersunt, palatium frequentant, eorumque intimi sunt, faciamus, vt eos beatissimos prædicemus; quanti Beatorum, qui amici Dei sunt intimi & familiares, eius consiliis intersunt, in aula caelesti, inter optimates & principes caelorum

*commodantur, sortem facere necesse est, cum qua nulla felicitas videatur comparanda? Hoc semper in animo & mente gerite, itaque fiet, vt numquam summam remuneratoris maiestatem offensuri sitis. Ita id docet verbis illis toties repetitis Salomon: *Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* *Ecc. 7.**

Neque enim credendum est Domine Deus meus, creator meus, Seruator meus, & omnia, cum, qui hæc animo semper insculpra gerit, de peccato vel posse cogitare, dici enim non potest, quantum rei huius memoria virium habeat ad voluntatem nostram, si modo cogi posset, cogendam, vel saltem ad omnes alios cogitationes mente excludendas, nihil vt præter hanc gloriam mediteretur. Quid enim ad voluntatem comprimendam hæc præmij caelestis Sanctorumque felicitatis memoria efficacius haberi potest? Quanta namque felicitas est, te semper oculis obiectum habere, cum diuina tua essentia instar Solis, tu instar speculi sis, omnia quæ in rerum natura sunt aut fiunt, spiritibus illis caelestibus representatis? at speculi, non qualia nostra sunt, quæ non nisi ea, quæ opposita sunt representant; sed speculi voluntarij, quod nimirum libere detegit & regit omnia, prout visum fuerit & placuerit. Quanta quoque gloria est, semper & in perpetuum coram diuina maiestate consistere, Angelorum societate frui, bono inhiato gaudere, deque aeterna beatitudine certissimum viuere; Deficiunt me vox, latera, & verba, vt eandem exprimam, sed manet tamen inclusum animo desiderium & spes firmissima ad illam gloriam pertingendi, gratiam porro, Pater, & Filius, & Patraclitus spiritus elargiantur.

AMEN.

FERIA